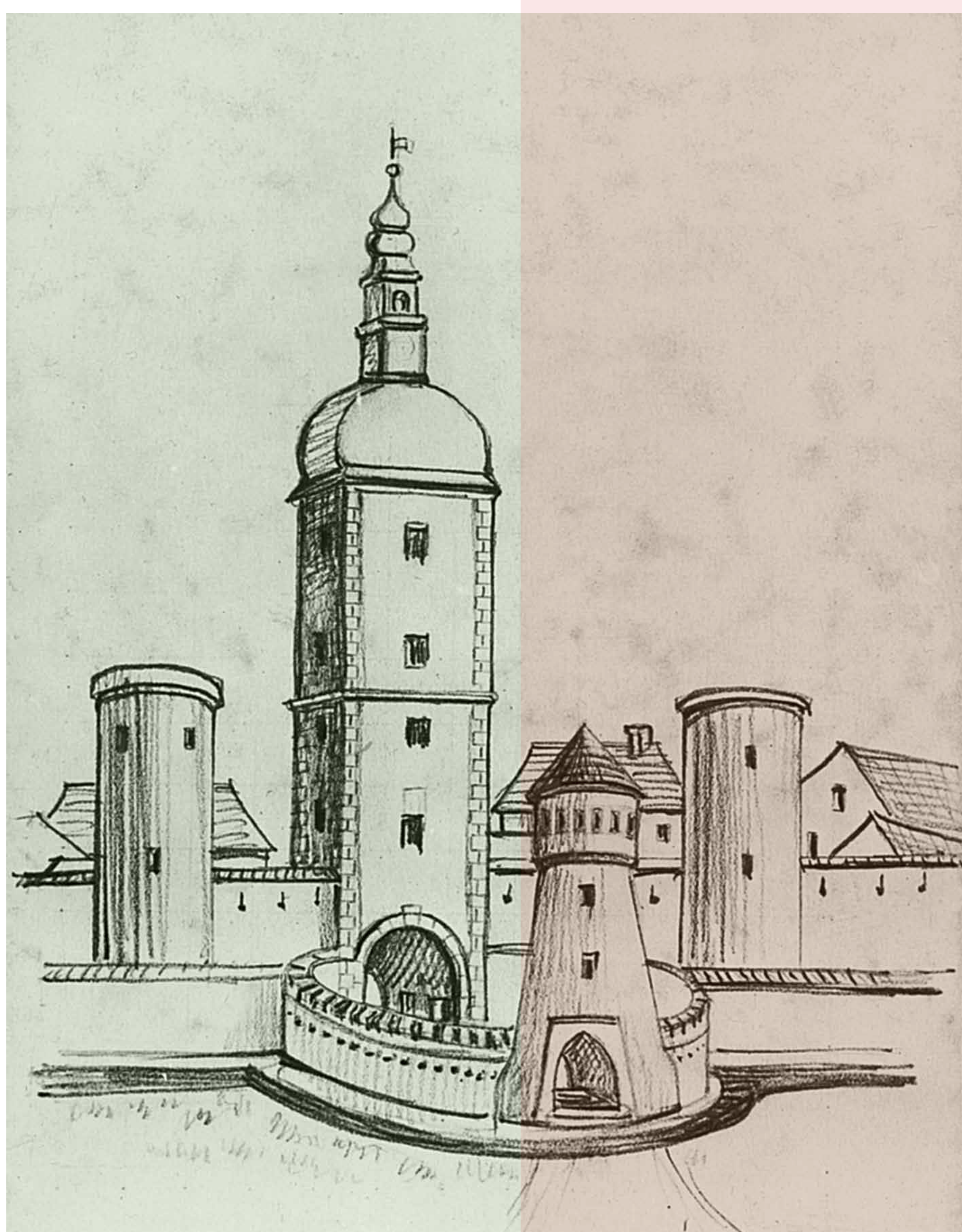

PROMĚNY MĚNÍNSKÉ BRÁNY

Měnínská brána r. 1617

Poslední dochovaná městská brána v Brně, je jedním z nejvýznamnějších pozůstatků původního středověkého opevnění města. Byla součástí gotických hradeb a hrála klíčovou roli v obraně Brna. Její název je odvozen od městské čtvrti směřující na Měnin, kde se křižily důležité cesty. Poprvé je o ní zmínka v roce 1293 v souvislosti se sporem o hranice farností kostelů sv. Petra a sv. Jakuba.

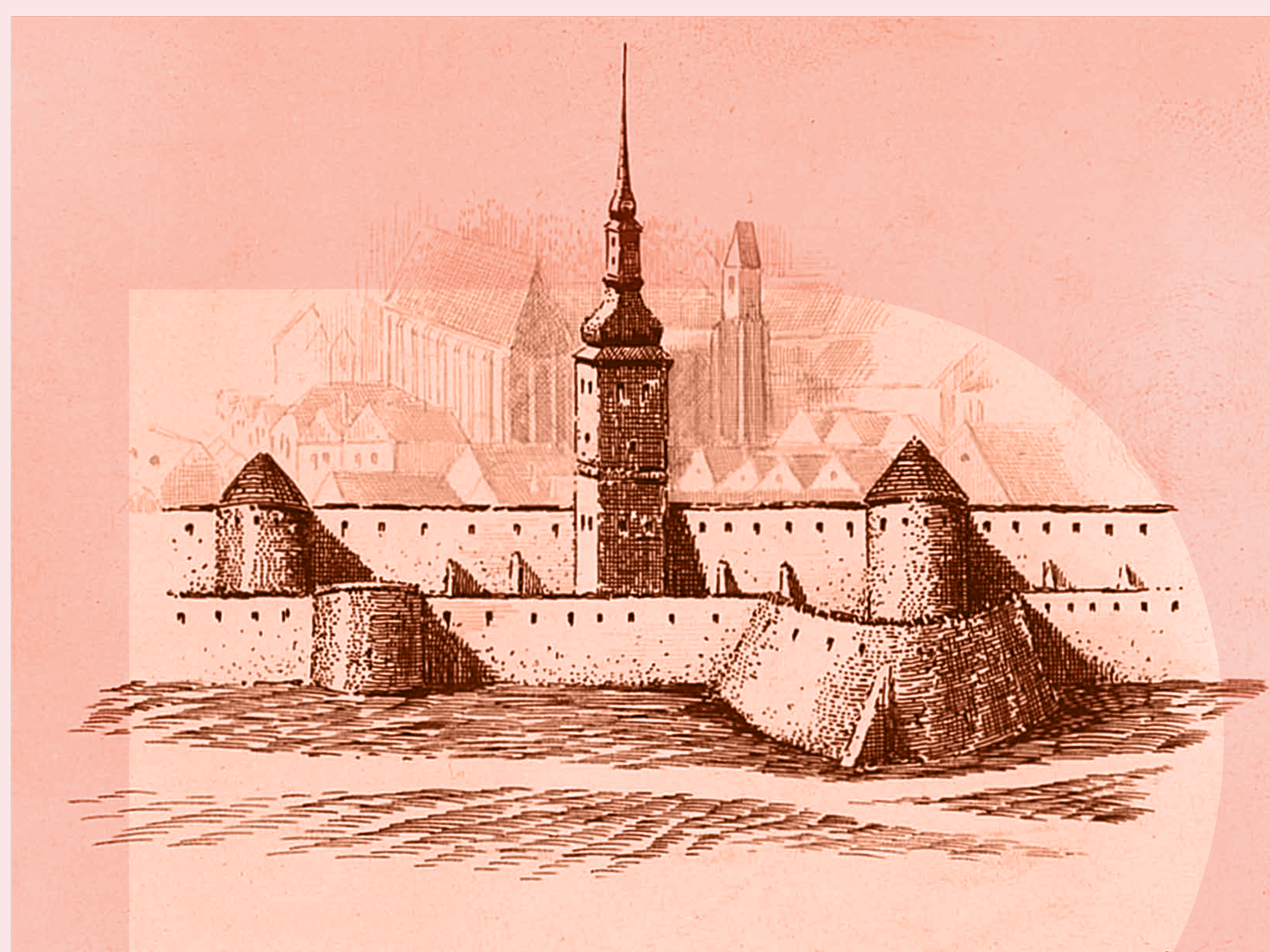
Brána byla v dalších stoletích součástí linie středověké hradby, později zdvojené předsunutou

Měnínská brána, 1. pol. 17. stol.

parkánovou zdí. Obecně vstupy do měst představovaly nejzranitelnější místa opevnění, proto byly neustále střeženy. Měnínská brána se navíc nacházela na důležité obchodní cestě, proto byla strategickým místem potencionální obrany města. Když městu hrozil útok nepřátel, posloužila brána též jako skladiště zbraní a střeliva.

Někdy v období po roce 1500 přestala poloha brány vyhovovat. Problém byly pravděpodobně výškové změny terénu. Zatímco se tehdejší úroveň komunikací vlivem neustálých navážek zvedala, cesta bránou zůstávala zaříznutá na původní niveletě. Řešení tohoto problému bylo radikální a středověká brána ze 13. století byla

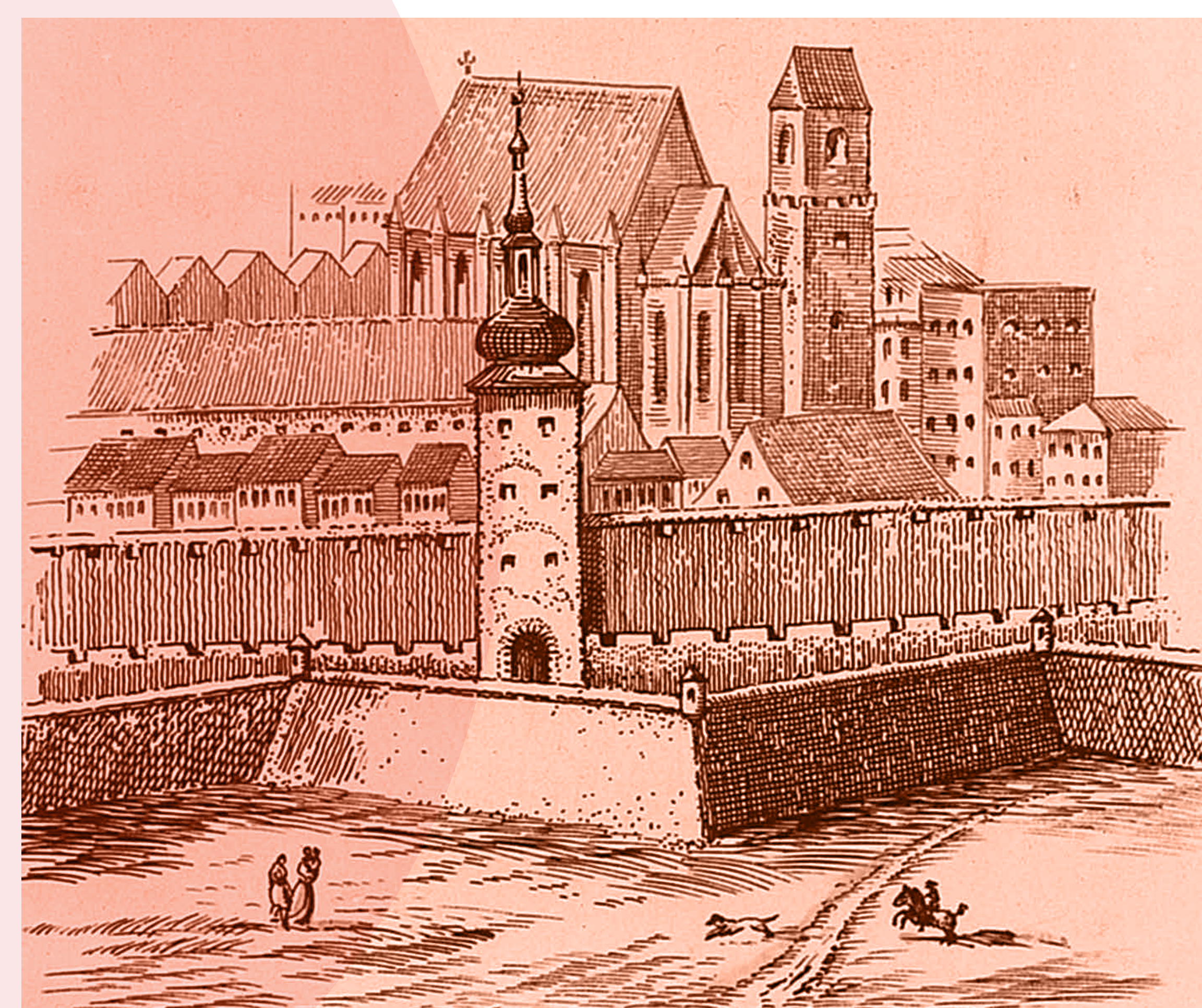

Měnínská brána r. 1645

kompletně zbořena. Následně byla postavena brána nová, dochovaná do současnosti. Umístěná byla též na ulici Orlí, ale o něco dále směrem od centru města. Stejně jako u dalších bran byl i zde namísto původní parkánové hradby přistavěn mohutný barbakán, který nedovolil nepřátelům na bránu jednoduše zaútočit. Koncem 16. století přibyl na věži brány hodiny, které jsou dobře patrné na vedutách znázorňujících obléhání Brna Švédy v roce 1645. Brána byla původně čtyřpatrová, vrcholila renesanční helmici s lucernou. V 1. pol. 19. století byla budova snížena, střechu dostala novou a brána byla přestavěna na obytný dům.

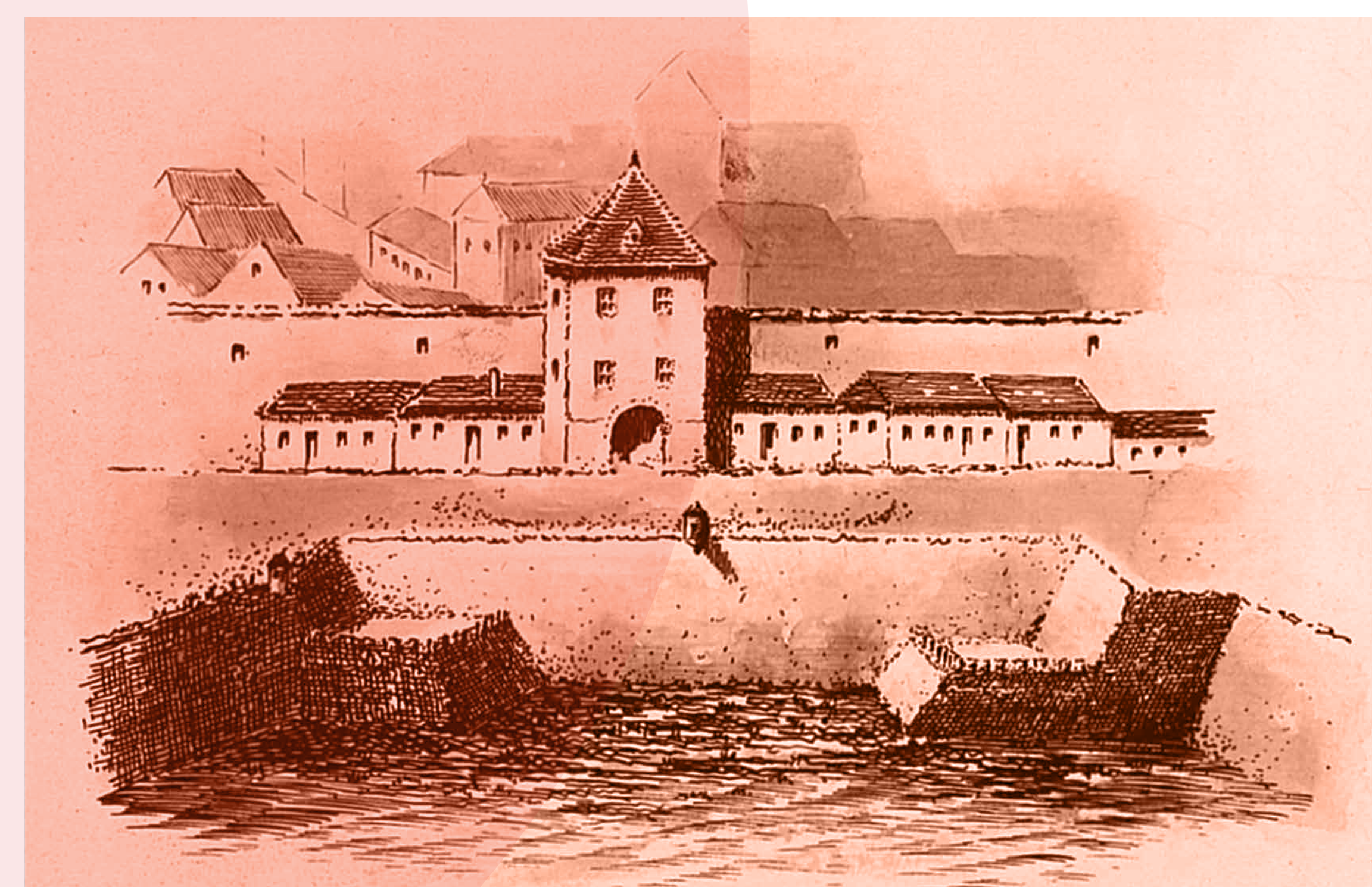
Měnínská brána se zachovala jako poslední z původně pěti historických městských bran především proto, že po výstavbě barokního opevnění ztratila svou funkci. Nová komunikace směrem na východ nebyla v této trase zřízena, tím pádem zde nescházela ani nová barokní brána. Ulice tak zůstala slepá, respektive propojena

MĚNÍNSKÁ BRÁNA
součást historie města

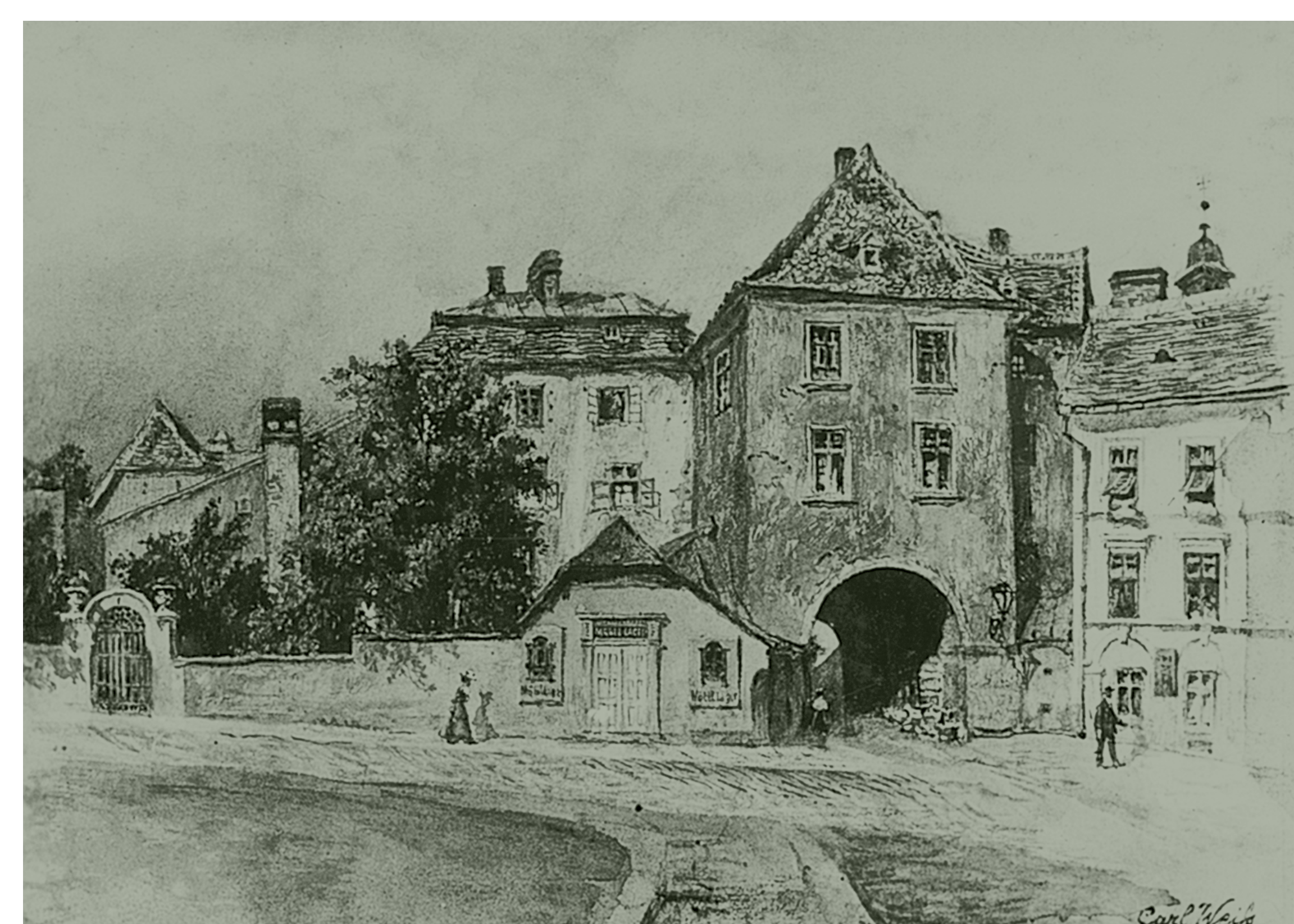
Měnínská brána r. 1692

s místními komunikacemi, ale již nesměřující mimo město. Objekt brány, který nevdal zvýšenému provozu, tedy nepostihla asanace při rozšiřování silnic do města, proběhla zde naopak konverze na obytný dům

Měnínská brána r. 1742

DNES SE BRÁNA NACHÁZÍ V HISTORICKÉM JÁDRU BRNA, NA ULICI ORLÍ, A JE CHRÁNĚNOU PAMÁTKOU ZAPSANOU V ÚSTŘEDNÍM SEZNAMU PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÝCH OBJEKTŮ.

Měnínská brána přelom 19. a 20. st.

foto: Archiv města Brna

PROMĚNY MĚNÍNSKÉ BRÁNY

MĚNÍNSKÁ BRÁNA
součást historie města

Přelom 19. a 20. st.

Rok 1912

Počátek 20. stol.

Počátek 20. stol.

20.–30. léta 20. stol.

V průběhu 20. století prošla Měnínská brána několika rekonstrukcemi. Poslední majitelka Měnínské brány, jejíž rodina budovu obývala téměř 100 let, ji předala na konci 60. let 20. st. městu Brnu. Po následném prodeji brána chátrala do té doby, než se v roce 1978 opět stala majetkem města. **V letech 1978–1982** proběhla rozsáhlá rekonstrukce objektu podle návrhu architekta Kamila Fuchse. Při této přestavbě byl interiér brány přizpůsoben výstavním účelům a budova přešla do správy Muzea města Brna.

Provoz Měnínské brány byl slavnostně zahájen v roce 1983 expozicí „Brno a zbraně staletí“.

Po roce 1990, kdy se naplno rozjela rekonstrukce hradu Špilberk, byla Měnínská brána jedním z mála míst, kde mohli pracovníci Muzea města Brna realizovat své autorské výstavy. Do roku 2002 zde bylo postupně instalováno více jak 70 výstav. Prezence se často týkala do té doby zakázaných nebo nežádoucích témat. Tomu odpovídala i zvýšená návštěvnost Měnínské brány, která se počítala u některých projektů

na desítky tisíc osob. V té době sloužily také sklepní prostory brány jako vinárna.

Po roce 2000 se těžiště muzejních výstav přeneslo zpět na Špilberk. V objektu Měnínské brány byla roku 2002 instalována expozice Brána času s tématem archeologie Brna a od roku 2010 zde bylo umístěno Muzeum hraček. V posledních letech se již projevoval havarijný stav budovy, proto byl provoz Měnínské brány v roce 2020 ukončen.

NYNÍ STOJÍME NA POČÁTKU DALŠÍ ROZSÁHLÉ REKONSTRUKCE MĚNÍNSKÉ BRÁNY, KTERÁ MÁ ZA CÍL OBNOVIT ZCHÁTRALÉ ČÁSTI STAVBY, VYŘEŠIT PROBLÉM VYSOKÉ VLHKOSTI A MODERNIZOVAT INTERIÉRY. PO DOKONČENÍ OPRAV BUDE OBJEKT VYUŽÍVÁN MUZEM MĚSTA BRNA JAKO EXPOZICE VĚNOVANÁ MĚSTSKÉMU OPEVNĚNÍ, DOBÝVÁNÍ BRNA A JEHO OBRÁNCŮM.

Rok 1948

50.–60. léta 20. stol.

60. léta 20. stol.

70. léta 20. stol.

Rok 2009

Rok 2015

Rok 2025, před rekonstrukcí

foto: Archiv města Brna